

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Tomáše Langáška, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Jana Passera, JUDr. Miloslava Výborného a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci navrhovatele: **Přípravný výbor pro místní referendum v obci Nové Heřminovy**, za který jedná zmocněnec J. P., zastoupen JUDr. Rastislavem Vlčkem, advokátem se sídlem Partyzánská 16, Bruntál, proti odpůrci: **Obec Nové Heřminovy**, Nové Heřminovy 122, Bruntál, zastoupena JUDr. Radkem Ondrušem, advokátem se sídlem Těsnohlídkova 9, Brno, o tom, že návrh na konání místního referenda nemá nedostatky, v řízení o kasační stížnosti navrhovatele proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 2. 2014, č. j. 22 A 11/2014 - 19,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět a dosavadní průběh řízení

[1.] V řešené věci se Přípravný výbor pro místní referendum v obci Nové Heřminovy (dále též „navrhovatel“) domáhal určení, že návrh přípravného výboru na uspořádání místního referenda v obci Nové Heřminovy (dále též „odpůrce“) ze dne 9. 12. 2013 nemá vady.

[2.] Krajský soud v Ostravě návrh jako opožděný odmítl, a to s odkazem na § 57 a § 53 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místním referendu“).

II. Obsah kasační stížnosti

[3.] Navrhovatel (dále též „stěžovatel“) podal proti rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě kasační stížnost, a to podle § 103 odst. 1 písm. e) soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“), tedy z důvodu nezákonnosti rozhodnutí soudu o odmítnutí návrhu.

[4.] Stěžovatel nesouhlasí s názorem krajského soudu, že podal svůj návrh opožděně. Zdůraznil především, že soud opomenul zcela zásadní skutečnost, a to, že poslední den lhůty pro podání návrhu byla sobota.

[5.] Stěžovatel argumentuje, že zásady plynutí lhůt jsou obecnými zásadami právními a odkazuje na odůvodnění nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 33/97 (č. 30/1998 Sb.), v němž Ústavní soud judikoval, že *přestože Ústava žádnou úpravu počítání lhůt neupravuje, je v celém právním řádu uznáván princip, že pokud jde o lhůtu, pak případně-li její poslední den na sobotu, neděli nebo svátek, tak skončí až následující nejbližší pracovní den*. Podle stěžovatele tento princip posunu lhůty platí průřezově celým právním řádem a nelze se od něj bez odůvodnění odchýlit, konec lhůty se tedy ze soboty posunul na následující pracovní den, tedy pondělí.

[6.] Stěžovatel dále tvrdí, že v předmětné věci proti sobě stojí úprava soudního řádu správního a zákona o místním referendu, je však přesvědčen, že z ustanovení zvláštního zákona o místním referendu neplyne, že by byla tato obecná právní zásada vyloučena. Zkrácení lhůty (tedy nerespektování principiálního posunu ze soboty na pondělí) by bylo podle něj extenzivním výkladem zkracujícím práva dotčených osob. Mechanický výklad by tak vedl k porušení práva na soudní ochranu: desetidenní lhůta by mu byla zkrácena o den, protože podatelna soudu pracuje pouze od pondělí do pátku, a to mimo dny pracovního klidu, navíc zvláštní zákon absurdně umožňuje podat návrh do 16.00 hodin, zatímco podatelna soudu funguje pouze do 15. 30 hodin.

[7.] Stěžovatel rovněž namítl, že úmyslem zákonodárce při stanovení desetidenní lhůty bylo poskytnout rychlou a účinnou soudní ochranu, nikoliv omezovat jeho právo tuto ochranu uplatnit. Upozornil také, že by hypoteticky mohla nastat situace, kdy by konec lhůty připadl na neděli, zatímco vánoční svátky by připadly na středu, čtvrtek a pátek, takže by se lhůta na podání návrhu zkrátila na pouhých pět dnů.

[8.] Stěžovatel tedy trvá na tom, že poslední den lhůty je pondělí, bez ohledu na to, zda jde o lhůtu hmotněprávní či procesněprávní, což dokládá odkazem na nález Ústavního soudu IV. ÚS 365/97 ze dne 25. 9. 1998, v němž soud judikoval, že *„v našem právním řádu v případech, kdy poslední den lhůty připadne na sobotu, neděli nebo svátek platí v zásadě (pokud ovšem konkrétní právní norma výslovně nestanoví jinak) stejný režim jak pro lhůty procesní povahy, tak pro lhůty hmotněprávní.“*

[9.] Stěžovatel uzavírá, že Krajský soud v Ostravě svým nezákonným postupem porušil jeho právo na soudní ochranu zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny. S ohledem na uvedené skutečnosti stěžovatel navrhl zrušit napadené rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátit zpět k dalšímu řízení.

[10.] Odpůrce se ke kasační stížnosti na výzvu soudu v poskytnuté lhůtě nevyjádřil.

III. Vlastní argumentace soudu

[11.] Nejvyšší správní soud konstatuje, že byly splněny všechny podmínky řízení, a proto přistoupil k projednání a rozhodnutí kasační stížnosti, vázán jejím rozsahem a důvody (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). V souladu s ustanovením § 109 odst. 2 s. ř. s. rozhodl bez jednání.

[12.] Jak plyne ze shora provedené rekapitulace dosavadního řízení, stěžovatel uplatnil pouze jeden kasační důvod, a to nezákonnost usnesení krajského soudu, kterým soud rozhodl o odmítnutí návrhu pro opožděnost.

[13.] Podle § 57 odst. 2 písm. a) zákona o místním referendu platí, *že návrh na určení, že návrh přípravného výboru na uspořádání místního referenda nemá vady, je třeba podat do 10 dnů od doručení písemné výzvy k odstranění vad. Podle § 53 odst. 1 je lhůta určená podle dnů zachována, je-li poslední den lhůty učiněn úkon u příslušného orgánu, a to nejpozději do 16.00 hodin. Lhůtu nelze podle § 53 odst. 2 prodloužit ani prominout její zmeškání.*

[14.] Podle § 40 odst. 3 soudního řádu správního platí, *že pokud případně poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. To neplatí o lhůtách stanovených podle hodin.*

[15.] V projednávané věci není sporu o tom, že výzva odpůrce k odstranění vad byla doručena navrhovateli 8. 1. 2014. Návrh však byl soudu doručen až v pondělí 20. 1. 2014; k poštovní přepravě byl odevzdán dle připojené obálky v pátek 17. 1. 2014. Krajský soud měl za to, že nejpozději v sobotu 18. 1. 2014 v 16.00 měl být příslušný návrh doručen soudu, zatímco stěžovatel tvrdí, že pokud připadá poslední den lhůty na sobotu, neděli či svátek, končí lhůta až následující pracovní den, tudíž jeho podání doručené soudu v pondělí 20. 1. 2014 bylo včasné.

[16.] Nejvyšší správní soud v prvé řadě zdůrazňuje, že lhůta na podání návrhu k příslušnému orgánu je v souladu s § 53 lhůtou hmotněprávní, úkon tedy musí být učiněn u příslušného orgánu v dané lhůtě, kterou nelze prominout (stejný názor zastává i komentářová literatura, srov. *Rígel, Filip: Zákon o místním referendu s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2011, str. 210-211*).

[17.] Nadto je třeba poznamenat, že úprava lhůt ve volebních a referendových věcech je s ohledem na potřebu rychlého rozhodování poměrně specifická. I v tomto případě jde o lhůtu zvláštní. Její trvání je sice určeno v délce dnů, kdy § 57 zákona o místním referendu poskytuje navrhovateli deset dnů, ale konec je určen (podobně jako např. ve věcech volebních) na konkrétní hodinu: § 53 odst. 1 ji tedy zkrátí, když stanoví, že lhůta je zachována, je-li úkon učiněn poslední den lhůty do 16.00 hodin.

[18.] Stěžovatelova argumentace citovanými nálezy Ústavního soudu je tedy nepřipadná, protože, podobně jako v zákonné úpravě voleb, jde o lhůtu, jejíž konec je podle zvláštního zákona určen podle hodin a nevztahuje se na ni pravidlo o posunu. To ostatně není ani v rozporu s judikaturou Ústavního soudu, protože citovaný nálezy Ústavního soudu IV. ÚS 365/97 ze dne 25. 9. 1998 výslovně počítal s výjimkou pro případ, kdy konkrétní právní norma (zde zákon o místním referendu) stanoví odchylnou úpravu, jako je tomu v tomto případě.

[19.] Podobně jako v předchozím rozhodování ve věcech místního referenda Nejvyšší správní soud navazuje na svou ustálenou judikaturu ve volebních věcech, konkrétně usnesení ze dne 13. listopadu 2013, č. j. Vol 152/2013 – 18, v němž judikoval, že *„Návrh ve věcech volebních lze podat do deseti dnů po vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí (§ 87 odst. 1 volebního zákona). Lhůta určená podle dnů je přitom zachována, je-li poslední den lhůty učiněn úkon u příslušného orgánu, a to nejpozději*

do 16.00 hodin (§ 97a odst. 3 volebního zákona), přičemž lhůty nelze prodloužit ani prominout jejich zmeškání (§ 97a odst. 4 téhož zákona). Protože konec lhůty pro podávání volebních stížností je stanoven podle hodin, nevztahuje se na tento typ řízení ani pravidlo, podle něhož případně-li poslední den lhůty na den pracovního klidu, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den (viz § 40 odst. 3 s. ř. s.).“ (dále srov. Vol 151/2013-20)

[20.] K námitce zkrácení práv podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod soud podotýká, že podání návrhu k soudu může být v hypotetickém případě, který stěžovatel uvedl (a k němuž v řešené věci vůbec nedošlo), obtížnější. Ani v takovém případě však lhůta není zkrácena. Stěžovatel totiž zcela pominul, že existují i jiné možnosti doručování, při nichž lhůta ani ve dnech pracovního klidu zkrácena není. Podání k soudu lze učinit nejen osobně či poštou, ale i telefaxem, e-mailem či prostřednictvím datové schránky. Stěžovatel tedy měl na výběr a mohl s ohledem na zásadu *vigilantibus iura* zvolit takový způsob komunikace, který by případně byl vzhledem ke krátké hmotněprávní lhůtě vhodnější, např. podání poslat např. datovou zprávou či emailem se zaručeným elektronickým podpisem, protože elektronická podatelna na rozdíl od „fyzických“ podatelen soudů funguje nepřetržitě a nemá vymezené úřední hodiny.

[21.] Lze tedy uzavřít, že Krajský soud v Ostravě postupoval v souladu se zákonem, judikaturou Nejvyššího správního i Ústavního soudu, když návrh stěžovatele pro opožděnost odmítl. Ústavně zaručené právo na soudní ochranu tímto rozhodnutím nebylo porušeno.

IV. Shrnutí a náklady řízení

[22.] Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že uplatněný kasační důvod nebyl naplněn, a proto kasační stížnost nedůvodnost zamítl (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.).

[23.] Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Odpůrce naopak měl v řízení před Nejvyšším správním soudem plný úspěch, a proto právo na náhradu nákladů má, nicméně soud tuto náhradu nepřiznal, jelikož tyto náklady spadají pod obvyklou činnost veřejnoprávní korporace. Proto soud rozhodl, že se odpůrci nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. června 2014

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu